

*Семенюк Л.І.
Медончак М.М.
Київський інститут бізнесу та
технологій
Вінницька філія*

ФАКТОРИ ТА КРИТЕРІЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

В статті запропоновані критерії оцінки конкурентоспроможності вищих навчальних закладів, визначено фактори, що впливають на рівень їх конкурентоспроможності.

Ключові слова: рівень конкурентоспроможності, ринкові відносини, вища школа.

Проголошений курс на євроінтеграцію України, вступ до Болонського процесу, зміна політичних поглядів має яскраве вираження на розвитку та функціонуванні вищої школи в Україні. Саме якістю вищої школи керує конкурентоспроможність.

Конкурентоспроможність – це комплексна категорія, її переваги остаточно реалізуються через торгівлю, але базис конкурентних переваг створюється на всіх ланках суспільного виробництва, у тому числі значною мірою за рахунок структурної перебудови і дійової політики самого суспільства.

Термін конкурентоспроможності не варто вживати як економічний термін; значну роль у конкурентоспроможності відіграє психологічний фактор, тобто конкурентоспроможність є не що інше, як фактор психологічної дії на «гравців» ринку.

Але що таке конкурентоспроможність для вищих навчальних закладів, пропонуємо розглянути наступний матеріал.

Ми дійшли висновку, що конкурентоспроможність для вищих навчальних закладів є своєрідним «двигуном» для їх розвитку та подальшого удосконалення розвитку системи освіти і вищої школи зокрема. Для визначення рівня конкурентоспроможності ВУЗу Босак О.В. пропонує три позиції, а саме:

- 1) здатність вищих навчальних закладів забезпечити належну якість підготовки фахівців відповідного напрямку і спеціальності;
- 2) здатність студентів опанувати необхідні професійні знання та вміння;
- 3) здатність роботодавців реально оцінити підготовленість випускників вищих навчальних закладів до відповідної професійної діяльності [1, с. 224].

Ми пропонуємо розширити параметри оцінки рівня конкурентоспроможності вищих навчальних закладів, а саме:

1. Матеріально-технічна база;
2. Рівень професорсько-викладацького складу;
3. Прогресивність навчальних технологій;
4. Рівень фінансового забезпечення;
5. Якість і професіоналізм управління;
6. Рівень контактів із зарубіжними вищими навчальними закладами;
7. Ефективність і справедливість прийому абітурієнтів;
8. Якість комп'ютерних комунікацій;
9. Престижність спеціальностей, за якими готують фахівців;
10. Спроможність і швидкість переорієнтації профілю вищого навчального закладу на потреби ринку праці.

При визначенні даних критеріїв конкурентоспроможності вищого навчального закладу необхідно враховувати і фактори, тобто ті важелі, які мають вплив на формування параметрів. До числа таких факторів варто віднести наступне:

- рівень розвитку суспільства;

- стан економіки в країні;
- визначені пріоритети в політиці та проголошені курси на їх реалізацію;
- стан ринку праці: визначені попит та пропозиція;
- місце країни на міжнародній арені.

Усі вищепераховані фактори та параметри в сумі дають рівень вищого навчального закладу на ринку освітніх послуг. Така нематематична формула дає змогу оцінити вищий навчальний заклад як на мікрорівні, так і на макрорівні. Тобто знання про конкурентоспроможність вищого навчального закладу дає нам змогу не тільки мати первинну інформацію про ВУЗ, але дати відповідь на безліч запитань про даний ВУЗ, наприклад таких: яку професійну оцінку можуть дати роботодавці випускнику даного вузу чи можливе працевлаштування після даного навчання.

Список використаних джерел:

1. Босак О.В. Фактори конкурентоспроможності вищих навчальних закладів в системі формування економіки знань // Регіональна економіка. – 2008. - №4. – С. 223-227.

Семенюк Л.И., Медончак М.М. Факторы и критерии конкурентоспособности высших учебных заведений в нынешних условиях рыночных отношений.

В статье предложены критерии оценки конкурентоспособности высших учебных заведений, определены факторы, которые влияют на уровень их конкурентоспособности.

Ключевые слова: уровень конкурентоспособности, рыночные отношения, высшая школа.

Semenyuk L. I., Medonchak M.M. Factors and criteria of competitiveness of higher educational institutions in present conditions of market relations.

In article criteria of an estimation of competitiveness of higher educational institutions are offered, factors which influence level of their competitiveness are defined.

Keywords: level of competitiveness, market relations, higher school